

MYSTERIES FROM THE UNIVERSE OF NATURE IN THE VISION OF PAINTER GHEORGHE OLARIU

Cristiana Puni

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The art collection left behind by the Mureş painter Gheorghe Olariu stands as a landmark for the evolution of the landscape in Romanian art. Our attention will be focused on reveling of elements that make the personality and uniqueness of those works that have as their main theme the nature in all its significance. Olariu's landscapes fall into a category of pictorial reportages that convey us the thrill of the omnipresence of nature in human life. We take into consideration the painters love for the native, for the values of the Romanian people, so, it is obvious his impulse to transform the landscape into an aesthetic description. In his conception, the physical landscape was something that could be read, metamorphosed from a real image into a meaningful emotional image. He did not intend directly to convey a specific message through his works which metaphorically reflects nature, but only to give pleasure in the sphere of aesthetics. Each painting conceals a story, a feeling that surpassed the painter in the view of nature's images, his feelings are reflected by the compositional arrangement of the elements, the color palette he uses, and the ink that reveals the forms of nature. Exploring the artistic universe offered by the work of artist Gheorghe Olariu also implicitly leads to the awareness of the artistic values of Târgu Mureş, precisely on the way of evoking the talent of this artist. The themes of Gheorghe Olariu's works reveal his ability to translate his feelings and ideas into an expressive and calm work.

Keywords: nature, painting, landscape aesthetic, symbolism, Romanian art

Colecția de artă lăsată în urmă de pictorul mureșan Gheorghe Olariu stă ca un punct de reper pentru evoluția peisajului din arta românească. Atenția noastră se va axa pe surprinderea elementelor care conferă personalitate și unicitate acestor opere care au ca temă principală natura în toată semnificația ei. scopul vizat este de a ilustra absorbția în maniera de lucru a artistului Gheorghe Olariu a unor influențe europene din Școala de la Barbizon, din Realism și Postimpresionism.

Natura a oferit de-a lungul timpului diferite motive pictorilor pe care să le eternizeze. În funcție de epocă și de așteptările acesteia, omul a văzut în moduri diferite bogăția pe care mediul înconjurător o oferea. Pictorul Olariu a fost atașat în cea mai mare măsură de categoria peisajelor pure, în care natura era omniprezentă, dominând întreaga compoziție. Exploatarea acestui univers artistic oferit de opera artistului duce la conștientizarea valorilor artistice mureșene,

tocmai evocând un mare talent, acela al artistului Gheorghe Olariu¹. Remarcăm aceste colecții aduc în atenția publicului un pictor de marcă al celei de a doua generații de artiști mureșeni din secolul trecut, un pictor care se bucură încă de succes prin operele sale pline de viață².

Imaginile picturale cu tentă simbolistă ale artistului Gheorghe Olariu, ce ilustrează minunate peisaje, transfigurează sentimentele de puternică apreciere față de natura înconjurătoare. Întreaga compoziție, prin intermediul paletii cromatice, a tușelor spontane și expresive relevă concepția artistului asupra eternului naturii, reușind să scoată la suprafața picturii misterele ascunse de fiecare peisaj. Genul pictural al peisajelor urbane în operele lui Olariu, surprind o imagine definitorie unui spațiu, astfel aceste opera sunt precum vizită ale unui oraș. Cromatica luminoasă este în acord cu mesajul pe care dorește să îl transmită artistul, acel al continuității culturale ale unui spațiu. Naturile statice sunt o poezie cromatică, o poezie definită de pasiune prin care toată compoziția prinde viață sub ochii privitorului.

Conotațiile folclorice ale unei părți din opera lui Olariu se transpun în niște studii asupra spiritualității populare, ceea ce demonstrează sensibilitatea artistului față de cultura românească. Compozițiile sunt expresia bună-voinței, reflectă bucuria, transfigurându-ne într-o lume de sărbătoare. Paleta cromatică, sugestivă subiectelor alese se definește prin predominanța culorilor închise și a contrastelor, în acord cu momentele de bucurie, dar în același timp de valorificare a culturii autohtone. Gheorghe Olariu a explorat și genul pictural al portretisticii, în care nu se focusează pe redarea unei fizionomii în detaliu, ci pe surprinderea unei stări spirituale interioare care să reflecte psihologia umană. Într-o altă parte a operelor sale s-a concentrat pe surprinderea ideii de mișcare, tradusă în compozițiile cu cai. În aceste compoziții culorile sunt puternice, emanând o energie vibrantă ce dezvăluie mesajul operelor. Mozaicurile surprinde și ele o temă provenită din cultura populară, dorind să ilustreze încă odată un univers învăluit de misterele trecutului. Compozițiile din punct de vedere al ideii, sunt o îmbinare a temei istorice cu cea a folclorului. Accentul este pus pe gravitatea momentului, iar din punct de vedere cromatic, operele se caracterizează prin culori deschise și șterse.

Naturile moarte prezente prin buchetele florale, surprind prin bogăția cromatică, prin contrastele și îmbinarea paletii cromatice într-o manieră vibrantă, plină de vivacitate, pasiunea pe care o avea Olariu pentru ceea ce înseamnă natură. Creativitatea sa nu l-a oprit doar la acest gen artistic, ci l-a îndrumat și către exploatarea unei tematici istorice în care a surprins esența autohtonă a poporului, având o tentă folclorică, pe care o regăsim și în *Luptele din Tatar, Vremuri și timpuri*. Paleta cromatică a acestor lucrări este una adaptată scenelor, în care culorile închise sunt predominante pentru a da contur unei atmosfere evocatoare, solemne.

Pentru a pătrunde dincolo de talentul artistului Olariu este suficient să îi privim operele cu tematică peisagistică pentru a detecta sensibilitatea ce a stat la nașterea acestora. Fiecare tablou ascunde o poveste, un sentiment care l-a întrecut pe pictor la vederea unor imagini ale naturii, sentimentele lui sunt reflectate de modalitatea de așezare compozițională a elementelor, de paleta cromatică pe care o utilizează și tușa ce ne relevă formele naturii³. Peisajele sale se compun pe lângă elementele picturale dintr-o dimensiune subiectivă, care le transformă în opere simboliste. Zonele pe care a ales să le immortalizeze pe pânză reprezintă spații pe care le-a investit unicitate, energie și optimism. Ca argument la aceste fapte vin tablourile care ne înfățișează natura din județul natal al pictorului, anume Mureș. Iar dacă e să luăm în considerare preponderența cu care apare comuna Ogra în picturile sale, în mod evident dimensiunea

¹ ***, *Olariu Gheorghe, Valențe estetice ale peisajului transilvănean*, Catalog de expoziție, Editura Farma Media S.R.L Târgu Mureș, Târgu Mureș, 2013. p. 4.

²*Ibidem*.

³*Ibidem*, p. 6.

subiectivă este cea care a stat în spatele alegerii făcute. Desigur, multe dintre peisajele sale nu reprezintă spații reale, ci doar o dovadă a iubirii pictorului pentru natura înconjurătoare. Tot ceea ce el reprezenta valoare pentru dânsul a reușit să transpună în culori și forme pure pe o suprafață plană. Lucrările sale nu sunt obiective poate doar prin respectarea realității peisagistice, dar nervul tușei trădează emoția transunerii unor imagini care trezesc pentru artist sentimente de bucurie.

Dorința artistului de a reda locurile importante pentru dânsul se observă și în frecvențele reprezentări ale peisajelor rurale. Cu o pasiune profundă pentru tradiție, a reușit să surprindă esența satului. Fie că este vorba de o simplă uliță sau despre un colț de casă țărănească acompaniată de perechi de copaci, naturalețea vieții sătești devine un motiv al picturii sale. Ca dovadă a impactului pe care unele colțuri ale lumii sunt și operele ce ne dezvăluie orașe din afara țării. În mod evident, Gheorghe Olariu a ales să reprezinte orașe ca Veneția, Roma sau Paris pe motivul frumuseților și misterelor pe care aceste urbe le ascundeau. Picturile sunt o încercare vădită de a desluși o atmosferă nou, plină de surprize.

Pe lângă aceste descrieri ale peisajelor, ale satelor sau orașelor, Olariu s-a îndreptat și spre surprinderea naturii în diferitele sale ipostaze, aici vorbim desigur despre anotimpuri. Cele mai apreciate sunt iernile sale, datorită profunzimii cu care utilizează albul. Acest anotimp l-a reprezentat în evoluția sa, fie a decis să pictez un început timid de iarnă, fie un peisaj în care albul-albăstrui al zăpezii domină compoziția, fie dezghețul care se produce la apariția căldurii. Primăvara se afle și ea prezentă în compozițiile olariene. În peisajele primăvăratice, sentimentele pictorului reies la suprafață prin buchetele de culori cu care sunt create florile copacilor. De asemenea se poate citi prin lucrările autorului, preferința pentru redarea copacilor. Curcubeul de culori și peisajele de vis prind viață prin picturile ce surprind vara. Aici, Olariu a reușit să redea lumina soarelui care strălucește în mijlocul naturii, creând o combinație de efecte: prospețime și armonie.

Explozia de culori este specificul peisajelor de vară, în care creatorul peisajelor de vis a reușit să combine culori de contraste puternice pentru a scoate în evidență intensitatea și splendoarea verii, atribute care trezesc în artistul mureșan sentimente de căldură și bucurie. Sensibilitatea olariană se poate observa și în peisajele în care redă un colț al naturii atins de toamna bogată. Pentru pictor, este important să surprindă trecerea de la culorile vii și pregnante ale verii, la cele galbene și roșiatice ale toamnei. Și aici regăsim pâlcuri de copaci ale căror crengi sunt atinse de venirea unui nou anotimp mai friguros, care ia frunzele și le așază pe jos sub forma unui covor multicolor. Prin toate peisajele sale, Gheorghe Olariu încearcă să creeze o legătură între realitate și ideea de peisaj, care pentru ele reprezintă o oază de liniște și bucurie.

Peisajele domină ca gen în opera artistului mureșan Gheorghe Olariu. Varietatea temelor abordate se traduce prin capacitatea artistului de a lucra peisajul în toată splendoarea lui, alături de dorința de a eterniza ansamblul frumuseților pe care natura le oferă. Analizând întreaga colecție, am clasificat peisajele în mai multe categorii în funcție de subiectele dominante. Astfel, avem o categorie de peisaje pure care exploatează formele naturii în esența lor; o a doua categorie care ne dezvăluie valoarea satului, la rândul ei fiind împărțită în funcție de motivele alese; o altă categorie care ne relevă atașamentul față de evoluția naturii, anume anotimpurile; iar ultima categorie se constituie ca niște vederi asupra unor orașe ce i-au atras atenția pictorului prin noutatea și misterele ce le caracterizează.

Fiind o fire sensibilă s-a lăsat acaparat în special de peisajele din zona Mureșului pe care le-a eternizat în culori vii și forme dinamice. Cele mai surprinzătoare sunt peisajele ce ne descriu anotimpurile în minunăția lor. Formele de relief sunt accentuate de îmbinarea tușelor aplicate cu

ritmicitate tocmai pentru a sugera trăirea subiectivă a artistului. Când a ales să immortalizeze în diferite ipostaze anotimpul înghețului, Olariu s-a axat pe surprinderea zăpezii în toată splendoarea ei. Acest fenomen al naturii reprezintă laitmotivul peisajelor de iarnă pe care le-a imaginat pictorul. Nu percepe iarna ca pe un anotimp al morții, al frigului, ci ca pe un eveniment ce ne oferă posibilitatea de a ne bucura pentru ceea ce înseamnă fiorul naturii. Tot în registrul acesta se află și toamna, care nu e anotimpul ce vestește ploaie sau frigul, ci anotimpul care ne uimește prin bogăție și printr-o armonie și liniște a culorilor pe care natura știut să le aranjeze. Laitmotivul acestei teme sunt frunzele atinse de schimbarea vremii, deși aflate în stare de uscăciune, ele ne surprind prin culoarea vie și expresivă. Nimic nu se poate compara cu organizarea pe care natura o face în fiecare anotimp. Și cum altfel am putea citi peisajele de vară? Doar ca poeme ale unei exuberanțe cromatice. Încă odată autorul se identifică cu anotimpul prin căldura și relaxarea ce o reprezintă. Laitmotivul ales pentru peisajele de vară este natura în puritatea ei, alegând forme de relief prin care se apropie de soare, reușind astfel să realizeze o analogie între culorile luminoase și soarele fierbinte specific perioadei.

În ceea ce privește peisajul pur, aici vorbim despre o reconstituire a unor priveliști multiple care scot în evidență pasiunea artistului pentru ceea ce reprezintă natură. Categoria de față nu delimitează un spațiu anume, ci dorește să reflecte puterea pe care o exercită mediul înconjurător asupra psihicului uman. Fiind într-o epocă în care se pune accent pe modernizare și industrializare, Olariu a dorit să scrie în culori o odă adusă naturii. A reușit să creeze peisaje afective care să ne trimită înapoi în vremea copilăriei. Tablourile ce reprezintă reconstituirea vieții la țară o putem traduce prin apropierea pe care o simțea artistul față de tradițiile locale, pentru locurile din care se trăgea el. În fiecare tablou a reușit să exprime nostalgia pe care o simțea la vederea peisajelor rurale. Îi venea firesc să introducă în compoziție o uliță care semnifica în fond o legătură cu natura virgină, tocmai acest lucru și-l propunea de fiecare dată. Găsea între cele două spații- satul și natura nelocuită- o legătură profundă ce trebuia expusă prin forța culorilor. De la atașamentul la viața satească, trece la immortalizarea unor peisaje urbane pe care le simte apropiate datorită experiențelor trăite în acele locuri⁴. La rândul lor, intră și ele în sfera nostalgică, fiind realizate pentru memoria afectivă pentru a reactiva sentimentele izvorâte la vederea unor locuri noi, la care probabil nu va mai ajunge. Aceste vederi constituie un ghid, o carte de vizită în locurile care l-au marcat plăcut pe artistul Olariu. Probabil dintre toate orașele vizitate, cel mai apreciat de el a fost Paris, considerându-l lagărul de naștere al artei moderne. Putem observa urma de nostalgie din peisajele urbane realizate prin alegerea unor zone semnificative din orașele vizitate. Vorbim în categoria de față cel mai multe de orașele din afara țării, deoarece Olariu nu s-a dedicat surprinderii urbei românești în compozițiile sale.

Dacă ne-am propus să identificăm rolul esteticii în peisajele olariene, consider pertinent să ne îndreptăm atenția spre conceptele creionate de prof. Keith Moxey legate de rolul opere de artă ca un instrument ce vine în ajutorul memoriei și reactualizării unor valori istorice⁵. Avem în vedere faptul că istoria de artă a decretat scopul unui obiect artistic ca fiind valoarea sa intrinsec, nu doar fizică, trebuie să ne punem întrebarea ce dă esteticitatea colecției de picturii peisagistice create de Gheorghe Olariu.

Pictori ca Giorgione sau Claude Lorrain au fost o sursă de inspirație pentru el în realizarea unor peisaje pastorale, care înclinau mai mult spre latura idealistă a naturii. Luăm în considerare pentru această afirmație argumente precum faptul că multe din peisajele sale nu

⁴ *** , *Repere ale artei plastice mureșene*, catalog al Filialei Mureș a U.A.P.R., Editura ANSID, Târgu Mureș, 2006, p. 107.

⁵ Keith Moxey, „Impossible Distance: Past and Present in the Study of Dürer and Grünewald” in *The Art Bulletin* 86. 44, decembrie 2004, p. 3.

reprezentau un spațiu anume, ci doar ideea naturii metamorfozată. În mod evident, tipul acesta de peisaj se află la baza peisajelor moderne în care unii pictori încearcă să recreeze pe baza propriei sensibilității o estetică aparte pentru a atinge spiritul privitorului. În cazul lui Olariu, putem vorbi și de peisaje naționale, arta sa a căpătat și atribute tradiționaliste. Estetica artistului a urmărit scoaterea în evidență a unei atitudini contrară accentuării dezvoltării industriale ce se producea în perioada respectivă în România. Operele sale, metafore ale frumosului și tradiționalului se constituie în documente istorice pe care critica de artă le citește în linii iconografice, pentru a detecta surse de inspirație și semnificații specifice din sfera estetică.

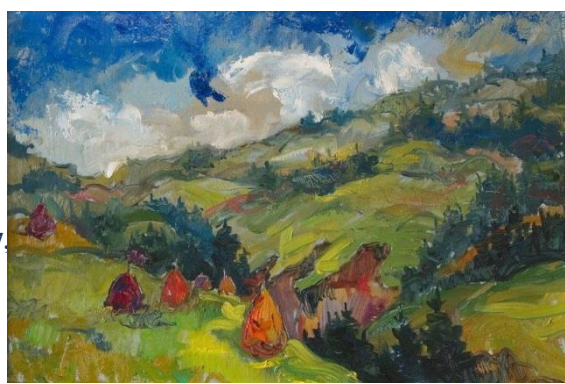
Una din cele mai populare categorii de peisaj preferate de pictorul târgumureșean este reprezentată de peisajul anotimpurilor. Vom începe această categorie cu iarna unde el a reușit să își traducă toate emoțiile „Erai un colecționar al pictorului Olariu, dacă aveai, cel puțin o pictură cu iarna”⁶. Cele mai sugestive tablouri care surprind motivul zăpezii sunt *Iarnă diafană*, *Iarnă violetă*, iar ultima pe care noi o vom analiza este *Iarnă albastră* (fig. 1). Justificăm alegerea ultimului tablou datorită soluțiilor morfo-stilistice pentru care a optat artistul transformând pictura într-un veritabil peisaj simbolist. Vorbim aici de o compoziție încărcată, unde centrul de atenție se împarte între copacii frontali și dealurile din fundal. Cele două elemente păstrează echilibrul întregii creații prin verticalitatea accentuată. Peisajul surprinde un colț al naturii acoperit de așa numita „iarnă vânăată”. Pictorul s-a jucat cu formele de relief, surprinzându-le parcă într-un joc al înălțimilor ce accentuează gravitatea anotimpului. Fantezia iernii este redată de coloritul puternic și strălucitor. Zăpada primește nuanțe de albastru, astfel orice urmă de lumină scoate reflexe albe-albăstrui. Predominanța tonurilor reci din compoziție nu face altceva decât să exprime senzația de frig, atingerea gerului. Petele de verde ale copacilor au rolul de a trasa limita dintre partea de câmpie și cea de deal. În toată răceala culorilor, pictorul a marcat registrul terestru cu pete de galben care se armonizează cu verdele crom al copacilor din registru terestru. Prin combinația de tonuri calde-reci face legătura între uman și sacru. Compoziția este dominată de tonuri de albastru, răspândite pe întreaga compoziție, ceea ce conferă unicitate operei prin faptul că sugerează schimbarea vremii. Dar pe lângă paleta cromatică, utilizată în mod subiectiv, regăsim un penel plin de nerv din care reies rapiditatea cu care a fost creată lucrarea. Fragmentarea pensulației are rolul de a oferi o nuanță de dinamism, o trimitere la viață în tot înghețul pe care iarna îl reprezintă. Putem detecta o curge fluentă a pensulației, un curs șerpuit al urmelor de culoare care antrenează ansamblul elementelor compoziționale. *Iarnă albastră*, prin ansamblul elementelor ce o definesc ca o pictură ce transmite trăirile pictorului, este un peisaj simbolist prin esență deoarece exprimă fumusețea și gravitatea iernii.

În lucrarea *Peisaj de munte cu căpițe de fân* (fig. 2) putem detecta influența Școlii de la Barbizon și a motivelor introduse de impresionisti, dacă de gândim la operele semnate de Claude Monet. Compoziția deschisă face parte din categoria lucrărilor care dezvoltă o armonie prin modul în care sunt organizate elementele picturale. Organizarea scufundată a picturii este realizată prin linia abruptă a formelor de relief care determină punctul de fugă asupra părții mediane. Capacitatea lui Gheorghe Olariu de a crea un peisaj reiese din structurarea compozițională în mai multe registre pe care reușește să le lege în mod fluid. Cele două laturi,

⁶ ***, *op. cit.*, p. 37.

dreapta și
stânga sunt
întrerupte de o
linie diagonală

306

ress, Tîrgu Mureș, 2017.

Fig. 1. Gheorghe Olariu *Iarnă albastră*, 1980.

ce creează un efect curbiliniu. Perspectiva este construită prin felul în care a proiectat relieful, efectul rezultat fiind unul de adâncime și scufundare în natură. Linia orizontului este deschisă contopind vegetația cu înfinitatea cosmosului. Pictura nu este aglomerată, doar formele căpițelor contribuie la un efect ușor de verticalitate. Liniile din primul plan parcă îl ascund pe cel de-al doilea, intenția pictorului fiind de a reda un peisaj anume, o zonă unde dealurile sunt predominante.

Fig. 2. Gheorghe Olariu Peisaj de munte cu căpițe de fân, 1970.

Echilibrul compozițional este realizat printr-un balans conceput în fundal, între latura dreaptă dominată de forma măreață a dealului și latura stângă acoperită de imensitatea cerului. Acest joc de înălțime marchează unitatea ce guvernează natura, stabilind respectul pe care Olariu îl are față de natura care și-a aranjat elementele în manieră maiestuoasă. Culorile utilizate se caracterizează prin rafinament, susținând un demers de visare la anotimpul strălucit al verii. În special prin această lucrare, pictorul demonstrează faptul că natura poate fi construită prin culori pure. Dominanța tonurilor de verde, roșu, albastru îndeplinesc forța rezumativă a imaginilor sensibile transpuse cu spontaneitate pentru a sintetiza sentimentul curat al naturii. Sunt imagini simbolice ale pământului și cerului unde contrastele puternice propun un dialog între toate elementele. Imensitatea pajiștii de un verde smarald se contopește cu albastrul paradiziac al cerului înalt, susținut de norii albi vaporosi care conferă lejeritate dar și dinamism compoziției. Pentru a oferi efectul unei explozii coloristice, a imaginat căpițele de fân de un roșu

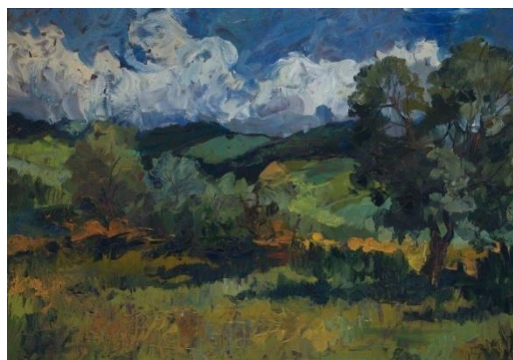

Fig. 3. Gheorghe Olariu Evocarea naturii, 1971.

carmin care se transpun ca umbre colorate pe planul amplu al naturii. Configurația plastică a lucrării este susținută de o tușă scurtă, dar amplă și ondulată așezată în mod spontan și senzual. Actul creator poetizează natura în culori vii, sugestive și forme agitate, proprii talentului și imaginației artistului.

Un alt peisaj de vară, expresiv pentru arta peisajului la Gheorghe Olariu este lucrarea *Evocarea naturii* (fig. 3). O altă invitație de a pătrunde în universul misterios al naturii prin elementele de vegetație și prin culorile expresive, compoziția se prezintă ca o aglomerare a formelor tocmai pentru a accentua esența visului peisagistic olarian. Proiectul compozițional este conceput ca o gradare ce pornește de la primul plan la fundalul cerului. Avem astfel o zonă plană de pajiște ce continuă cu motivul preferat al copacilor, urcând la înălțimile dealurilor care se materializează în limita dintre cer și pământ. Acest colț al naturii este transpus pe pânză în manieră echilibrată susținută de prezența copacului din latura dreaptă și a norilor involburați, ce dinamizează pictura în colțul stâng din fundal.

Artistul evocă eternul naturii prin utilizarea unei palete cromatice mai închise decât cu cea ne-a obișnuit până acum. Tonurile predominante sunt păstrate: verde, maroniu și albastru. Gradarea nuanțelor de verde este realizată pentru a ne da impresia de materialitate a vegetației, pentru a delimita copacii de pajiște și de dealuri. Armonia cromatică rezultă din prezența subtilă a unor nuanțe de galben, care pe alocuri prin reflexe maronii cu rol delimitativ. Luminozitatea

picturii este dată de albul vaporos al norilor și de petele de verde smarald punctate în cele două laturi ale lucrării. Dialogul cu privitorul este stabilit printr-o pensulație spontană, care ne duce cu gândul la maniera nervoasă a lui Vincent van Gogh. Așezarea petelor de culoare denotă lejeritate, dar și emoția cu care a realizat acest proiect pictural în care se citește fluiditatea tonurilor. Celebrarea naturii se produce în momentul în care fiecare element ce o compune se metamorfozează în culoare plină de vivacitate și într-un dinamism ce trădează sentimente de plăcere și bucurie.

Și pentru că „Toamna este o a doua primăvară, unde fiecare frunză este o floare” după afirmația lui Albert Camus, Gheorghe Olariu a reușit să eternizeze prin lucrarea *Pădure violet* metamorfozarea fantastică a naturii. Structura picturală a peisajului tomonic ne prezintă două dintre motivele preferate ale pictorului: pâlcul de copaci și ulița, care ne trimite cu gândul la un peisaj deja umanizat. Latura dreaptă reprezintă centrul de atenție prin înșiruirea copacilor care urmează un traseu diagonal ce se intersectează cu drumul central care se constituie ca perspectivă geometrică și copacii din flancul stâng. Identificăm o prezență subtilă la intersecția celor trei componente o formă de relief asemănătoare cu un vârf de deal, care face trecerea oarecum la registrul celest. Spațiul este organizat armonios prin contrastul rezultat între aglomerarea construită în flancuri și libertatea întinderii din primul plan și fundal, unite de drumul care adâncește spațiul. Iar deoarece acest anotimp este definit ca o expoziție în aer liber, Olariu a utilizat o paletă cromatică simbolistă, ce integrează lucrarea în categoria celor fanteziste. Elementele de metacromie specifice curentului fovist, surprinse prin dominanța tonurilor de violet confirmă existența misterelor în natură.

Apelul la soluția cromatică este justificată prin tentativa de a relata în culori o atmosferă ireală, dominată de emoție. Pentru menținerea echilibrului cromatic, latura opusă copacilor imaginați în violet se conturează într-un peisaj real unde regăsim nuanțe de verde și de ocru. Pentru un efect de variabilitate, cerul este imaginat plin de volum acoperit de nori albi pufoși care au rolul de a păstra echilibrul între realul naturii și imaginarul creativ. Apariția toamnei dă naștere unei emoții din sfera melancoliei care este exprimată printr-o pensulație învolburată, caracterizată de tușe ample construite pe verticală în marea majoritate. Petele de culoare stinse sunt așezate alternativ pentru a crea efectul de materialitate întregului peisaj fantastic.

Pentru pictorul târgumureșean simbolul toamnei este frunza, astfel concepția despre transformare este surprinsă cel mai bine în bine-

Fig. 4. Gheorghe Olariu Niciodată toamna nu fu mai frumoasă!

Arhipelag XXI

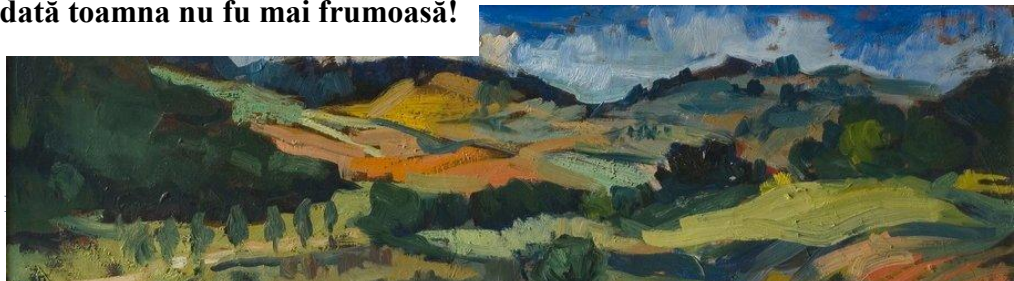

Fig. 5. Gheorghe Olariu Câmpuri transilvănene, 1974.

cunoscuta lucrarea *Niciodată toamna nu fu mai frumoasă!* (fig. 4). Compoziția se dezvoltă pe verticală, fixând centrul de interes în partea mediană de la nivelul coroanei copacilor, în timp ce partea inferioară este gândită ca o perspectivă creată de o potecă discretă ce se continuă în pădure. „Arhitectura” picturii este determinată de modul în care a decis să redea trunchiurile copacilor pentru a stabili o articulare a elementelor constitutive ale peisajului. Se poate observa importanța pe care frunza o are în ansamblul tabloului având în vedere că aceasta predomină întreaga lucrare, rezultând astfel în mod metaforic o pădure înflorită. Paleta cromatică este simplă, dar în același timp impresionantă prin alegerea nuanțelor de galben, ocru și negru. Sugestiv pentru simbolistica peisajului de toamnă este utilizarea intensă a galbenului strălucitor, care subliniază perenitatea vegetației. Coloristica se dezvoltă pe înălțime, de la tentele de ocru, la trunchiurile închise ale copacilor, la luminozitatea galbenă a coronamentului copacilor, care alcătuiesc pădurea. Pentru menținerea unui echilibru estetic al tabloului, galbenul se îmbină cu orcul creând un efect de oranj ce se constituie în fundalul lucrării. Pensulația degajată, fragmentată variază în intensitate în funcție de elementele ce se doresc a fi scoase în evidență. Astfel, frunzele sunt redată cu spontaneitate, cu un penel vibrant și gros, în timp ce restul compoziției este trata fluid, prin pete de culoare ușoare. Prin peisajul de față, Gheorghe Olariu a creat un univers al realului naturii îmbinat cu ideea de natură în toată splendoarea. Soluțiile stilistice abordate configurează o manieră proprie de a interpreta misterul ascuns de natură în dualitatea relației spațiu-timp, reușit să dea impresia de eternitate.

Din categoria peisajelor arhetipale alegem ca reprezentantă lucrarea *Câmpuri transilvănene* (fig. 5). Puritatea acestui peisaj stă în modul în care pictorul a reușit să surprindă ideea de natură omniprezentă, în același timp fiind un reprezentant de marcă a peisajului ca idee în sine. Descrierea unui colț al naturii din Transilvania sugerează prin amenajarea compozițională ideea nemărginirii și eternului peisaj autohton, atât de îndrăgit de pictor. Tabloul se compune dintr-o succesiune de peisaje izolate, desfășurate în manieră jucăușă și ritmată. Întâlnim pâlcuri de plop care mărginesc o potecă, care se continuă cu o fărâma de pădure aglomerată ce vine dinspre deal, se continuă cu o vale deschisă ce accentuează lanuri de grâne. Surprinderea expresiei spațiale rezultă din alternanța elementelor vegetale și a formelor de relief, punând în evidență varietatea ființării naturii. Eternul și spațiul nelimitat pe care natura îl ocupă este definit de cerul care abia se face prezent dincolo de culmile dominante. Prin urmare, centrul de interes al compoziției este reprezentat de registrul terestru care vine ca un imn adus mediului înconjurător în toată splendoarea sa. Spațiul pictural este compus din linii savante ritmate care variază în dimensiuni și grosimi pentru a da naștere formelor de relief.

Jocul buchetului coloristic între tonurile de verde și ocru definesc peisajul ca pe unul simplu, dar uluitor prin contrastele și îmbinările cromatice pe care artistul le imaginează. Metafora naturii se relevă prin intensitatea culorilor, la care adăugăm și linia de albastru saturat cu rolul de a scoate mai tare în evidență verdele prezent la nivelul pădurii, plopilor și dealurilor. Mirificul peisajului stă în vegetația bogată, în cromatica armonioasă. Penelul fin, ușor vibrant creează o atmosferă ancestrală de sărbătoare a naturii în toată frumusețea și măreția ei.

Tematica tablourilor ne relevă capacitatea artistului de a-și transpune trăirile, sentimentele, ideile, într-o operă expresivă și plină de calm. Nu doar aceste elemente ne apar în fața ochilor în cazul lucrărilor lui Olariu, ci surprindem punctele sale de interes, ce transpar din pasiunile sale. Întreaga compoziție, desen și culoare, ne introduce în lumea pictorului, o lume degajată și subiectivă. Întreaga operă este ca o poezie dedicată naturii și atmosferei transilvănene, care pune în valoare efortul și talentul artistului, care prin operele sale a atins

imortalitatea. Compozițiile sale se bucură de o abundență tematică, iar motivele surprinse reflectă latura existențialului care l-a determinat pe artist în alegerea subiectelor.

BIBLIOGRAPHY

1. ***, Olariu Gheorghe, *Valențe estetice ale peisajului transilvănean*, Catalog de expoziție, Editura Farma Media S.R.L Târgu Mureș, Târgu Mureș, 2013.
2. ***, *Repere ale artei plastice mureșene*, catalog al Filialei Mureș a U.A.P.R., Editura ANSID, Târgu Mureș, 2006
3. Moxey, Keith, „Impossible Distance: Past and Present in the Study of Dürer and Grünewald” in *The Art Bulletin* 86. A4, decembrie 2004.